

ALMANYA'DA 2012 HAZİRAN AYI İTİBARIYLA ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK ALANINDA MEYDANA GELEN ÖNEMLİ GELİŞMELER

1. İstihdam Piyasası

Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, çalışanların sayısı Mayıs 2012'de bir ay öncesine göre 161.000 artarak 41,58 milyon olarak kayıtlara geçmiştir. Bir yıl öncesine göre kıyaslandığında çalışanların sayısı 561.000 (% 1,4) artış göstermiştir. Ayrıca, Nisan 2012 itibariyle sigortaya tabi çalışanların sayısı bir yıl öncesine göre 666.000 (% 2,4) artarak 28,88 milyon olarak kaydedilmiştir.

Öte yandan, ikinci basamak işsizlik parası alanların istihdam edildiği statüde çalışanların sayısı, Mayıs 2012'de bir yıl öncesine göre 43.000 (% 25) azalarak 127.000 olarak kayıtlara geçmiştir. Düşük ücretli işlerde çalışanların sayısı ise 2012 Nisan ayı itibariyle bir yıl öncesine göre 79.000 (% 1,6) azalarak 4,78 milyona inmiştir. Diğer taraftan, aynı dönemde sigortalı çalışanların % 8,8'ini teşkil eden 2,54 milyon sigortalı gelirlerini artırmak amacıyla düşük ücretli ikinci bir işte çalışmıştır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 82.000 (% 3,3) daha fazladır. Serbest olarak çalışanların sayıları (kendi aile şirketlerinde çalışanların sayıları da dahil), 2012 yılının ilk çeyreğinde 88.000 (% 2,0) artarak 4,56 milyona yükselmiştir.

Bölgesel olarak değerlendirildiğinde sigortaya tabi çalışanların sayısı, Nisan 2012 itibariyle bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da % 2,5, Doğu Almanya'da ise % 1,7 oranında artmıştır. En az artış % 0,4 ile Saksonya-Anhalt Eyaletinde, en büyük artış ise % 3,6 ile geçen ay da olduğu gibi bu ay da Berlin Eyaletinde gerçekleşmiştir.

Çalışan sayıları sektörlere göre değerlendirildiğinde, bir yıl öncesine göre hemen hemen tüm sektörlerde artışlar devam etmiştir. Ekonomik hizmet sektöründe 158.000 (% 5,3), imalat sektöründe 137.000 (% 2,2), sağlık ve sosyal hizmet alanlarında 98.000 (%2,7), ticaret alanında 90.000 (% 2,2) artış gerçekleşirken, ödünç işçi veren sektörde 5.000 (% 0,6) ve kamu idaresinde 3.000 (% 0,2) azalma kaydedilmiştir.

Alınan kesinleşmemiş en son verilere göre, 2012 Nisan ayında 85.000 çalışana kısa süreli çalışma ödeneği ödenmiştir. Bu sayı bir ay öncesine göre 2.000 daha fazla, bir yıl öncesine göre ise 32.000 daha azdır. Kesinleşen en son verilere göre ise, 2011 Aralık ayında 140.000 sigortalı kısa süreli çalışma ödeneği almıştır.

2. İşsiz Sayıları

Almanya'daki işsizlerin sayısı, Haziran 2012'de bir ay öncesine göre 46.000 (% 2) azalarak 2.809.000 olarak kaydedilmiştir. 2012 Haziran ayı işsiz sayısı bir yıl öncesine kıyaslandığında 84.000 (% 3) daha azdır.

İşsizlerin sayısı bölgesel olarak değerlendirildiğinde Batı Almanya'da Haziran 2012 itibariyle bir ay öncesine göre 18.000 (% 1,0) azalarak 1.946.000'e, Doğu Almanya'daki işsizlerin sayısı da aynı ay itibariyle bir ay öncesine göre 28.000 (% 3,0) azalarak 863.000'e inmiştir. Aynı ay itibariyle işsizlerin sayısı, bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da 26.000 (% 1), Doğu Almanya'da ise 59.000 (% 6) daha azdır.

İş piyasası işsizlik oranına göre değerlendirildiğinde 2012 Haziran ayında tüm çalışanların sayısı baz alınarak hesaplandığında % 6,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir yıl öncesine göre % 0,3 puan azalmıştır. Yine 2012 Haziran ayı itibariyle bölge olarak işsizlik oranı, Batı Almanya'da % 5,7, Doğu Almanya'da ise bu oranın hemen hemen 2 misli kadar % 10,3 olarak kayıtlara geçmiştir. Geçen yılın aynı dönemine göre işsizlik oranı, Batı Almanya'da % 0,1 ve Doğu Almanya'da ise % 0,6 azalmıştır.

Diğer taraftan, yabancı işsizlerin sayısı 2012 Haziran ayı itibariyle bir ay öncesine göre 5.161 azalmış ve 464.062'ye (% 13,8) inmiştir. Ayrıca, aynı dönem itibariyle işsiz vatandaşlarımızın sayısı bir ay öncesine göre 544 azalarak 140.417 (% 20,8) olarak kayıtlara geçmiştir. Bir yıl öncesine göre ise işsiz vatandaşlarımızın sayısı 5.463 azalmıştır.

3. I. ve II. Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayısı

Haziran 2012'de 2.809.000 işsizin 817.000'i (% 29) birinci basamak işsizlik parası alırken, 1.992.000'i (% 71) ikinci basamak işsizlik parası almıştır. Bir ay öncesine göre birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı 14.000 (% 2), ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 33.000 (% 2) azalmıştır. Bir yıl öncesine göre kıyaslandığında birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı, 13.000 (% 2) artmış, ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 97.000 (% 5) azalmıştır.

4. Mesleki Eğitim

Ekim 2011'den Haziran 2012'ye kadar İş Ajanslarına 463.800 açık meslek eğitim yeri bildirilmiştir. Bu sayı bir önceki döneme göre 19.700 (% 4) daha fazladır. Söz konusu dönemde işletme içi açık meslek eğitim yeri sayısı 453.100 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu sayı bir önceki döneme göre 22.300 (% 5) daha fazladır. Öte yandan, işletme dışı meslek eğitim yeri sayısı 2.600 (% 20) azalarak 10.700 olmuştur.

Yine aynı dönemde 493.900 genç meslek eğitimi yeri başvurusunda bulunmuşlardır. Bu sayı bir önceki döneme göre 17.700 (% 4) daha fazladır. Söz konusu sayı Haziran 2012 ayında Batı Almanya'da 15.400 (% 4,0) artarak 415.300'e, Doğu Almanya'da ise 2.300 (% 3,0) artarak 77.300'e yükselmiştir.

Diğer taraftan, Haziran 2012'de 176.300 açık mesleki eğitim yeri bulunduğu bildirilmiştir. Bu sayı bir yıl öncesine göre 7.800 (% 5) daha fazladır. Bölgesel olarak Batı Almanya'da 139.300, Doğu Almanya'da 36.800 meslek eğitim yerine henüz yerleştirme yapılamamıştır. Bir yıl öncesine göre bu sayı Batı Almanya'da 7.000 (% 5), Doğu Almanya'da ise 800 (% 2) daha fazladır.

Haziran 2012'de 179.600 genç henüz meslek eğitim yeri bulamamıştır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 2.400 (% 1,0) daha azdır. Batı Almanya'da meslek eğitim yeri bulamayan genç sayısı 146.400 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu sayı bir yıl öncesine göre 2.500 (% 2,0) daha azdır. Doğu Almanya'da ise bu sayı 33.200 olarak kaydedilmiştir. Burada da söz konusu sayıda bir yıl öncesine göre 200 (% 0,5) azalma olmuştur.

Açık meslek eğitim yeri sayısı meslek eğitim yeri arayan gençlerin sayısı ile karşılaştırıldığında meslek eğitim yeri arayan gençlerin sayısı Haziran 2012'de 3.300 daha fazladır. Aynı kıyaslama yapıldığında, bir yıl öncesinde meslek eğitim yeri arayan genç sayısı daha fazla olup 13.400 olarak kayıtlara geçmiştir.

5. İkili ve Çok Taraflı Sözleşmelerin Uygulanmasına İlişkin Değerlendirmeler

Türkiye-Almanya İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde 2012 Haziran ayında 241'i inşaat sektöründe, 230'u inşaat yan sanayiinde, 11'i demir çelik sektöründe ve 15'i yalıtım alanında olmak üzere toplam 497 vatandaşımız istihdam edilmiştir.

6. Güncel Mahkeme Kararları

6.1. Federal İdare Mahkemesi'nin hırsızlık yapan çalışanın hizmet sözleşmesinin feshine ilişkin 21 Haziran 2012 tarih ve 2 AZR 153/11 sayılı Kararı

Uzun süreden beri işletmede çalışmasına rağmen bir çalışanın hırsızlık yapması hizmet sözleşmesinin feshini haklı kılabilir. Gizli kamera ile alınan görüntüler mahkemede ancak belli şartlarda delil olarak değerlendirilebilirler. Bunun için işverenin menfaatinin çalışanınkinden daha ağır basması gereklidir. Bu durum, işverenin menfaatinin çalışanın kişilik haklarının korunması ilkesinden daha çok korunmaya değer sayıldığı hallerde söz konusudur. Bu da, cezai yaptırım gerektiren bir suçun işlenmesine işaret eden somut bir tehlike şüphesi veya işverenin aleyhine başka bir ağır ihlal durumunun bulunması ve bu durumun aydınlanması daha az etkili önlemlerle mümkün olmadığı ve gizli kamera kullanımı orantısız önlem sayılmadığı hallerde mümkündür. Kişiyi Ait Verileri Koruma Yasası düzenlemeleri ancak bu zorlaştırılmış koşullarda alınan gizli kamera görüntülerini hukuksuz kılmamaktadır.

Yukarıda sayılan koşulları ölçü alan Federal İş Mahkemesi, davacı satıcı kadının hizmet sözleşmesinin feshine karşı açtığı davayı reddeden Eyalet İş Mahkemesinin kararını iptal etmiştir.

Davacı kadın şube müdür yardımcısı ve satıcı olarak davalı firmada çalışmıştır. 2008 yılının Aralık ayında işveren, işyeri işçi temsilciliğinin de onayını alarak satış bölümüne kameralar yerleştirmiştir. İşveren, çalışanlar tarafından yapılan hırsızlıklardan dolayı büyük kayıplar olduğuna dair şüphelerin bulunduğunu kameraların yerleştirilmesinde gerekçe olarak ileri sürmüş, kamera görüntülerinden satıcı kadının iki kere sigara paketi çaldığı görüldüğünü belirtmiştir. Davalı firma bunun üzerine hizmet sözleşmesini ihbarsız olarak feshetmiştir. Davacı kadın, sigara çalmadığını, görüntülerin delil olamayacağını iddia etmiştir. Eyalet İş

Mahkemesi kamera görüntülerini gördükten sonra, fesih nedeni olan sigara hırsızlığının ispatlandığını kabul etmiş ve fesih kararına karşı açılan davayı reddetmiştir.

Ancak, Federal İş Mahkemesi, davanın yeniden görülmesi için davayı Eyalet İş Mahkemesi'ne geri göndermiştir. Federal İş Mahkemesi, Eyalet İş Mahkemesi'nin fesih nedenine yönelik tespitlerini doğru bulmuştur. Ancak, Eyalet İş Mahkemesi kamera görüntülerinin karar alınmasında değerlendirip değerlendirilemeyeceğine dair yukarıda sayılan kriterlere göre bir tespitte bulunmadığından, mahkeme tarafından durumun saptanmasını istemiştir.

6.2. Federal İdare Mahkemesi'nin yanlış beyanın ayrımcılık delili sayılmasına ilişkin 21 Haziran 2012 tarih ve 8 AZR 364/11 sayılı Kararı

Bir işveren bir çalışanına karşı aldığı önlemin gerekçesini açıklarken, çalışanını doğru bilgilendirmekle yükümlüdür. Bu beyanın yanlış olduğunun ispatlanması ya da işverenin davranışı ile çelişkili olması halinde bu durum ayrımcılık sayılabilmektedir.

Türk kökenli davacı kadın kaza sigortası kurumunda 1 Şubat - 31 Aralık 2008 tarihleri arası süreli iş sözleşmesi ile istihdam edilmiştir. 2008 Ekim ayında yapılan bir görüşmede, işveren davacının yaptığı hatalara dikkat çekmiştir. Ancak, 2008 Kasım ayında yapılan görüşmede ise kadının iş sözleşmesi 1 Ocak 2009'dan 31 Aralık 2009 tarihine kadar uzatılmıştır. 2009 Eylül ayında davalı iş sözleşmesinin 2010 yılı için uzatılmayacağını, ya da süresiz sözleşmeye çevrilmeyeceğini davalı kadına bildirmiştir. Davacı kadın, işyerinde yabancı kökenlilerin sayısının az olmasından yola çıkarak etnik kimliğinden dolayı ayrımcılığa uğradığını iddia etmiştir. Davalı işveren başka bir gerekçe göstermeyi reddederek, bunun böyle olmadığını belirtmiştir.

31 Ocak 2010 tarihinde davalı işveren kadının talebi üzerine bir bonservis düzenlemiş ve bonserviste kadının işini kendilerini tam memnun edici şekilde yaptığını belirtmiştir. Davacının etnik kimliğinden dolayı ayrımcılığa uğradığı iddiasıyla açtığı davada ise davalı işveren, davacının sözleşmesini süresiz olarak uzatmamalarına neden olarak davalının işinde yetersiz olduğunu göstermiştir.

İş Mahkemesi'nden farklı olarak Eyalet İş Mahkemesi davalıyı 2.500 Avro tazminat ödemeye mahkum etmiştir. Federal İş Mahkemesi ise, Eyalet İş Mahkemesi'nin davacı hakkında yazılan bonservisdeki değerlendirmenin doğru veya yanlış olup olmadığını incelemesi için davayı anılan mahkemeye geri göndermiştir. Burada yapılan değerlendirmenin sözleşmenin uzatılmamasında delil niteliğine sahip olup olmadığının, davacının davranışı ile bu değerlendirmenin çelişip çelişmediğinin tespitinin yapılması istenmiştir.

6.3. Federal İdare Mahkemesi'nin ayrımcılıktan dolayı tazminat talep etme süresine ilişkin 21 Haziran 2012 tarih ve 8 AZR 188/11 sayılı Kararı

Genel Eşit Muamele Kanunu'nda yasaklanan davranışlardan dolayı mağdur olduğunu iddia eden bir çalışan, tazminat talep edebilmesi için 2 aylık süreye uymak zorundadır. Bir iş başvurusunun reddedilmesi halinde tazminat talep süresi başvuranın reddedildiğini öğrendiği andan itibaren başlamaktadır.

Davalı firma 2007 Kasım ayında 18-35 yaşlar arası genç bir ekip aradıkları şeklinde bir iş ilanı vermiştir. O tarihte 41 yaşında olan davacı kadın özgeçmişini belirterek başvuruda bulunmuştur. 19 Kasım 2007 tarihinde telefonla başvurusunun reddedildiği kendisine bildirilmiştir. Davacı 29 Ocak 2008 tarihinde İş Mahkemesi'nde ayrımcılığa uğradığından dolayı tazminat talebiyle dava açmıştır.

Tüm yargı yollarında başvuru reddedilmiştir. Eyalet İş Mahkemesi Genel Eşit Muamele Yasası'nın 15'inci maddesinin 4'üncü fıkrasında öngörülen 2 aylık sürenin AB hukukuyla uyumlu olup olmadığının belirlenmesi için ATAD'a başvurmuştur. ATAD, 2 aylık sürenin AT hukukuyla uyumlu olduğu hükmünü vermiştir. Davacı 19 Kasım 2007 tarihinde başvurusunun reddedildiğini öğrendikten sonra, 29 Ocak 2008 tarihinde yaptığı dava başvurusuyla bu süreye uymadığından, davacının olası tazminat talebi zaman aşımına uğramıştır.

6.4. Federal İdare Mahkemesi'nin hukuksuz uyarı grevinden dolayı tazminat ödenmesine ilişkin 19 Haziran 2012 tarih ve 1 AZR 775/10 sayılı Kararı

Bir işverenin toplu sözleşme müzakereleri sırasında üyesi bulunduğu işveren sendikası nezdinde toplu sözleşmeye bağlılık statüsünden, toplu sözleşme bağlılığı bulunmayan yeni bir üyelik statüsüne geçmesi ve durumdan yetkili sendikayı zamanında haberdar etmesi halinde ileride bu işverene karşı yeni bir toplu sözleşme yapılması amacıyla yapılan grev ve benzeri önlemler hukuka aykırıdır.

Davacı firma ilaç sanayi için ambalaj ve kutu üreten bir firmadır. Anılan firma 29 Mart 2009 tarihine kadar toplu sözleşmeye bağlı üye olarak Matbua ve Medya İşverenler Birliği üyesidir. 30 Mart 2009 tarihi itibarıyla anılan işveren, Matbua ve Medya İşverenler Birliği'nde toplu sözleşmelere bağlılığı bulunmayan üye statüsüne geçtiğini bildirmiş ve daha sonra Kağıt, Karton ve Sentetik Maddeler İşverenler Birliğine üye olmuştur. Durum 22 Mayıs 2009 tarihinde yetkili sendika ver.di'ye bildirilmiştir. Ver.di, 29 Mayıs 2009 tarihinde davacı firma nezdinde çalışan sendikalı çalışanları saat 6.00'dan 22.00'ye kadar % 5'lik ücret artışı sağlanması için uyarı grevine çağırmıştır. Uyarı grevine tüm sendikalı çalışanlar katılmıştır. Davacı firma firmanın statü değişikliği nedeniyle toplu sözleşmelerin kendisini bağlamayacağını ve bu nedenle yapılan grevin hukuksuz olduğunu iddia etmiştir. Bu nedenle anılan firma ver.di'den 35.000 Avro tazminat talep etmiştir.

İş ve Eyalet İş Mahkemesi davayı reddetmiştir. Ancak Federal İş Mahkemesi davacıyı haklı görmüştür. Mahkeme, uyarı grevinin hukuksuz olduğuna ve ver.di'nin tazminat ödemek zorunda olduğuna hükmetmiştir. Davacı, uyarı grevi esnasında toplu sözleşmeye bağımlı statüsünde bulunmamaktadır. Firmanın önceden statü değiştirmesi ver.di sendikası için yeterli şeffaf ve anlaşılır bir şekilde gerçekleşmiş olduğundan statü değişikliği toplu sözleşme hukuku açısından geçerlidir. Ortaya çıkan zararın tespit edilmesi için dava Eyalet İş Mahkemesi'ne geri gönderilmiştir.

7. Sayısal Veriler

	Aylık Veriler		2011 Haziran Ayına Göre	
	Haziran 2012	Mayıs 2012	Artma (+) veya Azalma (-)	Yüzde (%) olarak
Tüm Çalışanlar		41.577.000		1,4
Sigortaya tabi işlerde çalışanlar	28.880.100 (Nisan 2012)	28.750.600 (Mart 2012)		2,4
İşsizler	2.809.105	2.855.279	-84.236	-2,9
* erkekler % 53,1	1.492.189	1.525.669	-34.983	-2,3
* kadınlar % 46,9	1.316.916	1.329.610	-49.253	-3,6
* 25 yaşını doldurmamış % 9,1	254.807	253.575	665	0,3
* 50 yaşını doldurmuş % 31,9	896.933	911.443	-13.079	-1,4
* 55 yaşını doldurmuş % 19,0	533.936	540.525	-2.756	-0,5
* Almanlar % 83,3	2.341.113	2.382.141	-86.597	-3,6
* Yabancılar % 16,5	464.062	469.223	2.016	0,4
* Türkler	140.417	140.961	-5.463	
İşsizlik oranları (%)				
* Tüm çalışanlar	6,6	6,7	6,9	
Erkekler	6,6	6,8	6,8	
Kadınlar	6,6	6,6	6,9	
25 yaşını doldurmamış olanlar	5,5	5,4	5,4	
50 yaşını doldurmuş olanlar	7,4	7,5	7,8	
- Yabancılar	13,8	14,0	14,3	
- Almanlar	6,0	6,1	6,2	
- Türkler	20,8	20,9	22,1	
Bildirilen açık işler				
-Ay başından beri	167.140	195.552	-37.729	-18,4
- Yıl başından beri	1.050.998	883.858	-59.736	-5,4
- Halen mevcut	499.167	499.217	19.640	4,1
Yardım alanlar				
Birinci basamak işsizlik parası	767.982	778.285	-22.649	-2,9
İkinci basamak işsizlik parası	4.473.425	4.492.194	-148.785	-3,2
Sosyal yardım	1.704.360	1.709.839	-34.366	-2,0

Kaynak: Federal İş Ajansı